

Avaleht>Teie õigused>Kuriteoohvrid>Hüvitamine>Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt

Prantsusmaa

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kui teile on tekitatud kuriteoga kahju, saate anda asja kohtusse, et kohus kohustaks kuriteo toimepanijat hüvitama teile tekitatud kahju. Nii saate kahjuhüvitise. Võite esitada oma nõude tsiviilkohtumenetluses või kriminaalmenetluses.

Tsiviilkohtumenetlus

Te võite pöörduda tsiviilkohtusse sõltumata sellest, kas kahju eest vastutav isik on toime pannud kuriteo või mitte.

See, milline on pädev kohus, sõltub nõude liigist ja suuruselt:

- alla 10 000 euro suuruste nõuete korral on pädev väiksemaid nõudeid lahendav esimese astme kohus (*tribunal d'instance*);
- üle 10 000 euro suuruste nõuete korral on pädev suuremaid nõudeid lahendav esimese astme kohus (*tribunal de grande instance*) ([register](#)).

Kriminaalmenetlus

Kui kahju eest vastutav isik pani toime kuriteo, saate nõuda hüvitist kriminaalmenetluses. Kriminaalmenetluses võite esitada tsiviilhagi uurijale, prokurörile (*procureur de la République*), eeluurimiskohtunikule (*juge d'instruction*) või kohtule.

Selleks peate olema isiklikult kandnud kahju, mis tekitati otseselt kuriteoga, mida kohtus menetletakse.

Alaealine ei saa ise olla kriminaalmenetluses tsiviilhagejaks, seda peavad tegema tema eest tema vanemad.

Kui tsiviil- või kriminaalkohus on mõistnud välja hüvitise, on ohvril nõue süüdimõistetud isiku vastu, kes vastutab siis hüvitise maksmise eest. Nõue on õigus, mida ohver saab maksta panna.

Kui hüvitise kättesaamisega on probleeme, on võimalik

- esitada kohtule taotlus maksekäsu saamiseks;
- pöörduda kohtutäituri poole, kes saab arestida vara.

Terrorismi ja muude kuritegude ohvrite tagatistfondi (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions*, FGTI) talitus, mis aitab kuriteoohvritel hüvitist sisse nõuda (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions*, SARVI), aitab teil kohtu välja mõistetud hüvitise sisse nõuda alles pärast kriminaalmenetluse lõppemist.

See on mõeldud kergemat isikukahju või teatavat varalist kahju kandnud ohvritele, kes ei saa hüvitist kuriteoohvritele kahju hüvitamise ametilt (*Commission d'indemnisation des victimes d'infractions*, CIVI).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Võite esitada oma nõude eeluurimise ajal, mida juhib prokurör, ning uurimise ajal, mida viib läbi eeluurimiskohtunik.

Nõude saab esitada [kirjalikult](#) enne kohtuistungit (kiri peab saabuma 24 tundi enne kohtuistungit).

Samuti võite esitada nõude otse kohtuistungil. Sellisel juhul saate nõude esitada [kirjalikult](#) või suuliselt. Peate seda tegema enne, kui süüdistaja võtab sõna, et esitada oma seisukoht, ja teeb ettepaneku võimaliku karistuse kohta.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Oma nõudes saate taotleda kogu kantud kahju hüvitamist. Hüvitatakse kolme liiki kahju:

- isikukahju – isikule tekitatud tervisekahju või tema füüsilise või vaimse puutumatuse rikkumine;
- moraalne kahju – emotsionaalse heaolu, au või väärkuse kahjustamine;
- varaline kahju – isiku vara ja rahaliste huvide kahjustamine.

Kahju peab olema teile tekkinud konkreetse sündmuse (õnnetusjuhtum, viga saadete kättoimetamisel jne) tagajärjel.

Isik, kellelt te hüvitist nõuate, peab olema sündmuse eest vastutav ning kahju peab olema tegelik (rikkumine põhjustas teile vaieldamatu kahju), otsene (puudutab teid isiklikult) ja konkreetne.

Te peate kahju täpselt kindlaks määrama ja esitama tõendid kahju tekkimise kohta (arved, õnnetuspaiga fotod jne). Te peate täpsustama kahju summa, sest miinimum- ega maksimumsummat ei ole kehtestatud. Kohus ei saa mõista süüdistatavalt välja suuremat summat kui summa, mida olete nõudnud.

Te saate nõude esitada [kirjalikult](#) ilma eriliste vorminõueteta või suuliselt kohtus.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Te peate esitama kogu teabe teile tekitatud kahju kohta (fotod, arved, tunnistajate ütlused jne) ning selle isiku vastutuse kohta, kellelt te taotlete hüvitist.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Konkreetsed kulud põhimõtteliselt puuduvad.

Kui aga prokurör ei algata uurimist hoolimata sellest, et ohver usub, et toime on pandud kuritegu, ning soovib hüvitist, võib ohver teatavatel tingimustel esitada taotluse otse eeluurimiskohtunikule, esitades kuriteoteate ja [kriminaalasjaga seotud tsiviilhagi](#). Sellega algatatakse kriminaalmenetlus ja tsiviilkohtumenetlus, mis võimaldab nõuda kuriteo toimepanijalt hüvitist.

Eeluurimiskohtunik võib paluda tsiviilhagejal maksta teatava rahasumma, mille suuruse määrab kohtunik kindlaks kaebuse esitaja sissetuleku alusel. Seda summat nimetatakse tagatistrahaks (*consignation*). Tagatist raha tuleb maksta kohtu määratud tähtpäevaks; kui tagatist tähtpäevaks ei maksta, võidakse hagi tagasi lükata.

Kui prokurör ei algata kohtumenetlust, võib ohver kasutada otsest kriminaalkohtusse kutsumist (*citation directe*) ning algatada teo toimepanija vastu kriminaalmenetluse ja tsiviilkohtumenetluse. Sellisel juhul võib kohus nõuda tagatist raha maksmist.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Isikutele, kelle vahendid on piiratud, võidakse anda tasuta õigusabi, st et riik tasub osaliselt või täismahus kohtuistungiga seotud õigusabi kulud ja kohtukulud. Kõige raskemate kuritegude korral antakse tasuta õigusabi majanduslikust olukorrast olenemata (vt [õigusabi käsitleva 10. juuli 1991. aasta seaduse nr 91-647 artiklis 9-2 \(Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique\)](#) sätestatud loetelu). Teil on õigus saada tasuta õigusabi, kui olete Prantsusmaa kodanik või Euroopa Liidu kodanik, isegi kui te ei ela Prantsusmaal, või kui olete välisriigi kodanik, kelle harilik ja seaduslik viibimiskoht on Prantsusmaal.

Teatavad õigusteenuseid osutavad asutused, näiteks õiguskeskused (*maisons de la justice et du droit*) või õiguslase teabe infokeskused (*points d'accès au droit*), pakuvad tasuta nõustamist õigusküsimustes ja saavad aidata teil (sõltumata teie kodakondsusest) täita formaalsused, mis on vajalikud teie õiguste kasutamiseks, ning aitavad muudes kui kohtumenetlustes.

Sama kehtib [ohvriabiühingute](#) kohta, kelle pakutav just õiguslik nõustamine on tasuta.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohus võib leida, et tsiviilhagi on vastuvõetamatu, kui nõue ei ole vastuvõetav, eelkõige siis, kui kohus leiab, et menetletav kuritegu ei ole isikut mõjutanud. Kohus võib teha otsuse samaaegselt kriminaalmenetluses (süüdi mõistmine, vabaduskaotus ja/või trahv) ja tsiviilkohtumenetluses (hüvitise väljamõistmine). Samuti võib kohus teha otsuse tsiviilkohtumenetluses hiljem, kui ta leiab, et tal ei ole teavet kõikide faktiiliste asjaolude kohta.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kui te ei ole kohtu otsusega rahul, võite taotleda juhtumi uuesti läbivaatamist selles apellatsioonikohtus, mille kohtualluvusse esimene kohus kuulub.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui tsiviil- või kriminaalkohus on mõistnud välja hüvitise, on ohvri nõue süüdimõistetud isiku vastu, kes vastutab siis hüvitise maksmise eest. Nõue on õigus, mida ohver saab maksmata panna.

Kui hüvitise kättesaamisega on probleeme, on võimalik esitada kohtule taotlus maksekäsu saamiseks; pöörduda kohtutäituri poole, kes saab arestida vara.

SARVI aitab teil kohtu määratud hüvitise ja intressid (ning kohtukulud) sisse nõuda alles pärast kriminaalmenetluse lõppu. See talitus maksab ohvrite hüvitise (summa, mis sõltub süüalusele mõistetud karistusest) välja ning nõuab selle seejärel sisse süüdimõistetud isikult. SARVI osutab teenuseid tasuta ja konfidentsiaalselt.

See on mõeldud kergemat isikukahju kandnud või teatavat varalist kahju kandnud ohvritele, kes ei saa hüvitist CIVI-lt.

Teil on õigus SARVI abile järgmistel juhtudel:

olete üksikisik ja kriminaalkohus on mõistnud teie kasuks välja hüvitise ning võimalik, et ka kohtukulude täismahus või osalise hüvitamise;

teil on õigus saada CIVI-lt hüvitist ja

süüdimõistetud isik ei ole maksnud tasumisele kuuluvat summat kahe kuu jooksul lõpliku kohtuotsuse tegemisest.

Saate hüvitist järgmiselt:

kui teie nõude summa on kuni 1000 eurot: kogu summa;

kui teie nõude summa on suurem kui 1000 eurot:

Ø 30% summast, kusjuures miinimumhüvitis on 1000 eurot ja maksimumhüvitis 3000 eurot;

Ø abi summa sissenõudmisel, st SARVI nõuab teie nimel süüdimõistetult sisse ülejäänud summa. Teile teatatakse teie nimel võetud meetmete tulemustest kord kvartalis. Seda menetlust kasutades ei saa te kohtutäituri poole pöörduda. SARVI kasutab seadusega ette nähtud õiguslikke vahendeid. Tema võimalused on siiski piiratud sellega, mis ulatuses süüdimõistetud isik on suuteline raha maksmata.

SARVI makstud summa tasaarvestatakse kahe kuu jooksul täieliku toimiku saamisest.

Millised on nõude esitamise tähtajad?

Te peate esitama nõude hiljemalt üks aasta pärast lõpliku kohtuotsuse kuupäeva.

Kui CIVI jätab teie hüvitisnõude rahuldamata, saate SARVI poole pöörduda ühe aasta jooksul pärast tagasilükkamisest teatamist.

Saate kasutada [hüvitise sissenõudmise taotluse vormi](#). Seadusliku esindaja kasutamine ei ole kohustuslik.

Nõudele lisatavate tõendavate dokumentide loetelu on esitatud vormil, mis tuleb saata järgmisel aadressil:

Fonds de Garantie – SARVI

TSA 10316

94689 VINCENNES CEDEX

Lisateave: <https://www.fondsdegarantie.fr/sarvi/>

Kui te ei täida vajalikke nõudeid, võib SARVI jätta rahuldamata teie taotluse nõuda süüdimõistetult isikult sisse hüvitis või keelduda selle suhtes otsuse tegemisest.

Viimati uuendatud: 05/11/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.